

ACIBADEM
ÜNİVERSİTESİ

**SAĞLIK VE SİGORTA YÖNETİCİLERİ DERNEĞİ
3. ULUSAL KONGRESİ**

SAĞLIKTA ÖDEME MODELLERİNİN GELECEĞİ; KAVRAMSAL ÇERÇEVE

7 Kasım 2014

Doç. Dr. S. Haluk ÖZSARI
Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölüm Başkanı
Sürekli Eğitim ve Gelişim Merkezi Müdürü

haluk.ozsari@acibadem.edu.tr

ACIBADEM
ÜNİVERSİTESİ

GERİ ÖDEME YÖNTEMLERİ VE SAĞLIĞA ETKİSİ

Ödeme Yöntemleri Değerlendirme Ölçütleri

- ✓ Sunulan hizmetin kalitesi,
- ✓ Maliyeti azaltma etkisi (sağlık harcamalarını azaltma etkisi),
- ✓ Yönetim giderleri (idare, izleme, güçlendirme vb.),
- ✓ Teknik verimliliğe ve tahsisat verimliliğine etkisi,
- ✓ Hakkaniyete etkisi.

GERİ ÖDEME YÖNTEMLERİ VE SAĞLIĞA ETKİSİ

Hizmet Sunucu Ödemelerinin Tipleri

- ✓ Geriye dönük bedellerin iadeten ödenmesi,
- ✓ Hizmet veya vaka başına ileriye yönelik ödemeler;
hizmet ücreti, günlük ücret, katılma ücreti, teşhise dayalı
gruplara göre ödeme (DRG)
- ✓ Bütçe yoluyla ödeme;
kategorilere göre (maaş, malzeme, farmasötik, vb.),
global bütçe,
- ✓ Kişi bazında ödeme

ACIBADEM
ÜNİVERSİTESİ

GERİ ÖDEME YÖNTEMLERİ VE SAĞLIĞA ETKİSİ

Sağlık profesyonellerine ödeme mekanizmaları

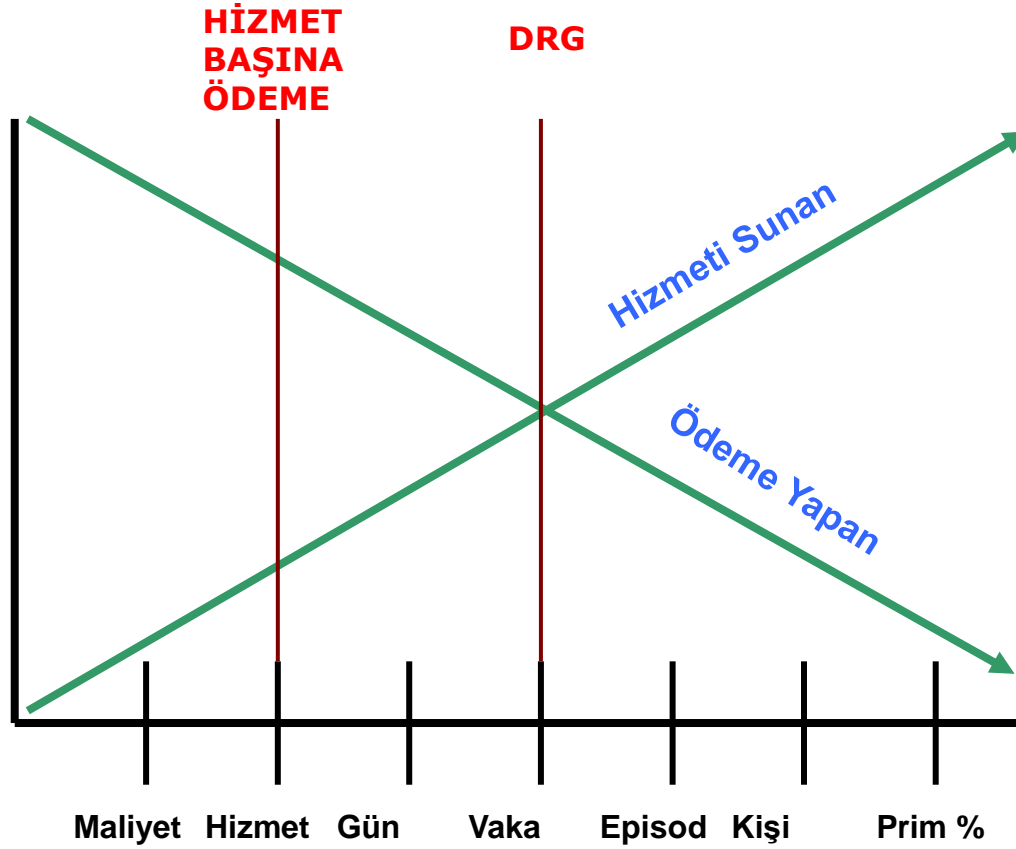
- ✓ Hizmet başına,
- ✓ Maaş,
- ✓ Kişi başına,
- ✓ Hedef ödemeleri (bonus),
- ✓ Karma ödeme sistemleri;
Maaş + bonus
Maaş + hizmet başına

Ödeme Mekanizması Etki Analizi	Maliyet düşürme	Kalite	Yönetim
Hizmet başına	Zayıf	Çok Güçlü	Çok zor
Vaka bazlı	Güçlü	Orta	Zor
Gün başına	Orta	Zayıf	Çok kolay
Bonus	Güçlü	Güçlü	Kolay
Kişi başına	Çok Güçlü	Orta	Çok kolay
Maaş	Orta	Zayıf	Kolay
Bütçe	Çok Güçlü	Orta	Kolay

Finansal
Risk

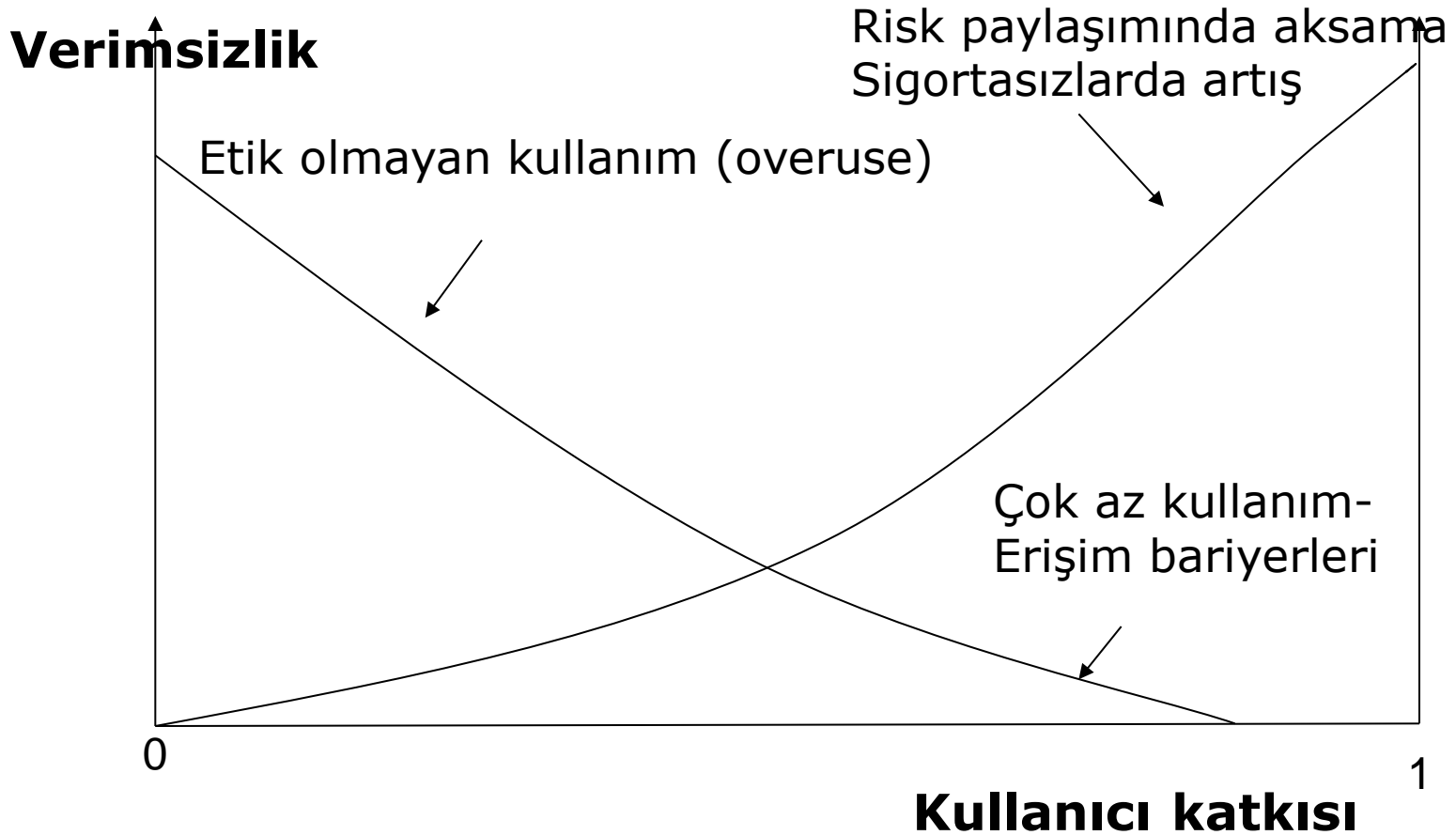

Ödeme Türü

KULLANICI KATKISI

(Kornai and Eggleston)

ACIBADEM
ÜNİVERSİTESİ

HİZMET SUNUCULARA GERİ ÖDEME YÖNTEMİ NEDEN ÖNEMLİ?

“Neyin ödemesini yaparsanız onu alırsınız” Mark Roberts

O HALDE;
VERİMLİLİK,
KALİTE,
YENİ YATIRIM/TEKNOLOJİ
ERİŞİM İÇİN ÖNEMLİ...

SONUÇ;

“DEVEKUŞU BENZETMESİ” OLMAMALI

“DEVE”YİM = HERŞEYİ ÖDERİM,

“KUŞ”UM = HEPSİNİ ÖDEYEMEM

ACIBADEM
ÜNİVERSİTESİ

GERİ ÖDEME YÖNTEMİ SEÇİM KRİTERİ

Sonuç olarak;

Her ödeme sistemi; Hükümet, ödeme kuruluşu, hizmet sunucu, hekim ve diğer sağlık görevlileri ile hastalar açısından farklı etkisi olmaktadır.

Bir ülkede hangi ödeme sisteminin seçileceğine karar verilirken;

- ✓ Sağlık yönetim sisteminin hazırlıklı olması,
- ✓ Kurumsal destek durumu,
- ✓ Yönetim bilgi sistemlerinin bulunabilirliği,
- ✓ Diğer reform bileşenlerinin durumu,
- ✓ Ekonominin alanlarındaki reform hareketleri,
- ✓ Hükümetin sağlık hizmetlerindeki kısa ve uzun dönem hedefleri dikkate alınmalıdır.

ACIBADEM
ÜNİVERSİTESİ

KRİTİK KARAR NOKTALARI;

1. SAĞLIK FİNANSMANI AMACINDAN UZAKLAŞMAMAK

- ✓ Ulaşılabilirlik
- ✓ Hakkaniyet
- ✓ Risk Paylaşımı
- ✓ Sağlık düzeyinin yükseltilmesi
- ✓ **Sürdürülebilirlik**

ACIBADEM
ÜNİVERSİTESİ

KRİTİK KARAR NOKTALARI;

2. SAĞLIK FİNANSMANI HEDEFİNİ YAKALAMA;

- ✓ Finansal koruma,
- ✓ Adalet,
- ✓ Verimli kaynak kullanımı,
- ✓ Yoksullaşmayı engelleme,

KRİTİK KARAR NOKTALARI;

3. SAĞLIK FİNANSMANI İŞLEVİNDEN YARARLANMA;

AŞAMA-I GELİR OLUŞTURMA

Vergi
Prim
Vakıf/Sandık
Kullanıcı Katkısı

AŞAMA-II FON YÖNETİMİ

Havuz

AŞAMA-III ÖDEME/GERİ ÖDEME

Hizmet Sunucular
Sağlık Kurumları
Sağlık Çalışanları

ACIBADEM
ÜNİVERSİTESİ

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER BRUNDTLAND KOMİSYONU SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK TANIMI,1987

“Mevcut ihtiyaçların;

politik, ekonomik ve sosyal önceliklerin dengelenmesi ile gelecek nesillerin kendi gereksinimlerini karşılayabilme kabiliyetini güvence altına alarak karşılanması”

SAĞLIK HİZMETİNDE DEĞİŞEN PARADİGMALAR

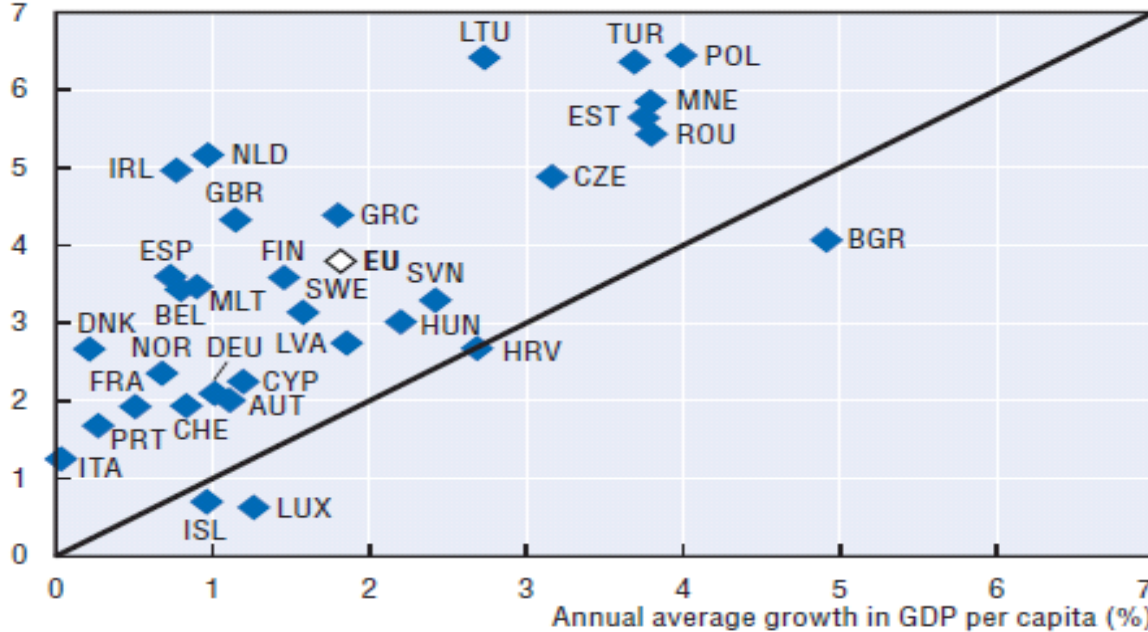
	Eski paradigma	Yeni paradigma
✓ Odak noktası	Hizmet sunucu	Hasta
✓ Sistemin organizasyonu	Parçalanmış / fragmente	Entegre
✓ Hizmet sunumu	Merkezi / Hastane	Dağınık / Toplum içi
✓ Tanı ve tedavi	İnvaziv	Noninvaziv, görüntü temelli
✓ Tıbbi yaklaşım	Herkese uyacak genellemeler	Kişiselleştirilmiş
✓ Hedef	Hastalığın tedavi edilmesi	Hastalanmanın önlenmesi
✓ Ödeme	Hizmete göre	Kişi ya da tanıya göre
✓ Mali risk	Ödeyici	Hizmeti sunan
✓ Hastane	Kar merkezi	Gider merkezi
✓ Yatkinlık	Aşırı kullanım	Eksik kullanım
✓ Gereksinim	Uzman	Genel hekim

SAĞLIK HARCAMASI GELİR ARTIŞI İLİŞKİSİ, 2000-2010

5.3.2. Annual average growth in health expenditure and GDP per capita, in real terms, 2000-10 (or nearest year)

Annual average growth in health expenditure per capita (%)

**2000-2010 yılları
arasında kişi başı
yıllık ortalama
sağlık harcaması
artışı, kişi başı yıllık
ortalama GSMH
büyümesinden daha
fazla...**

ACIBADEM
ÜNİVERSİTESİ

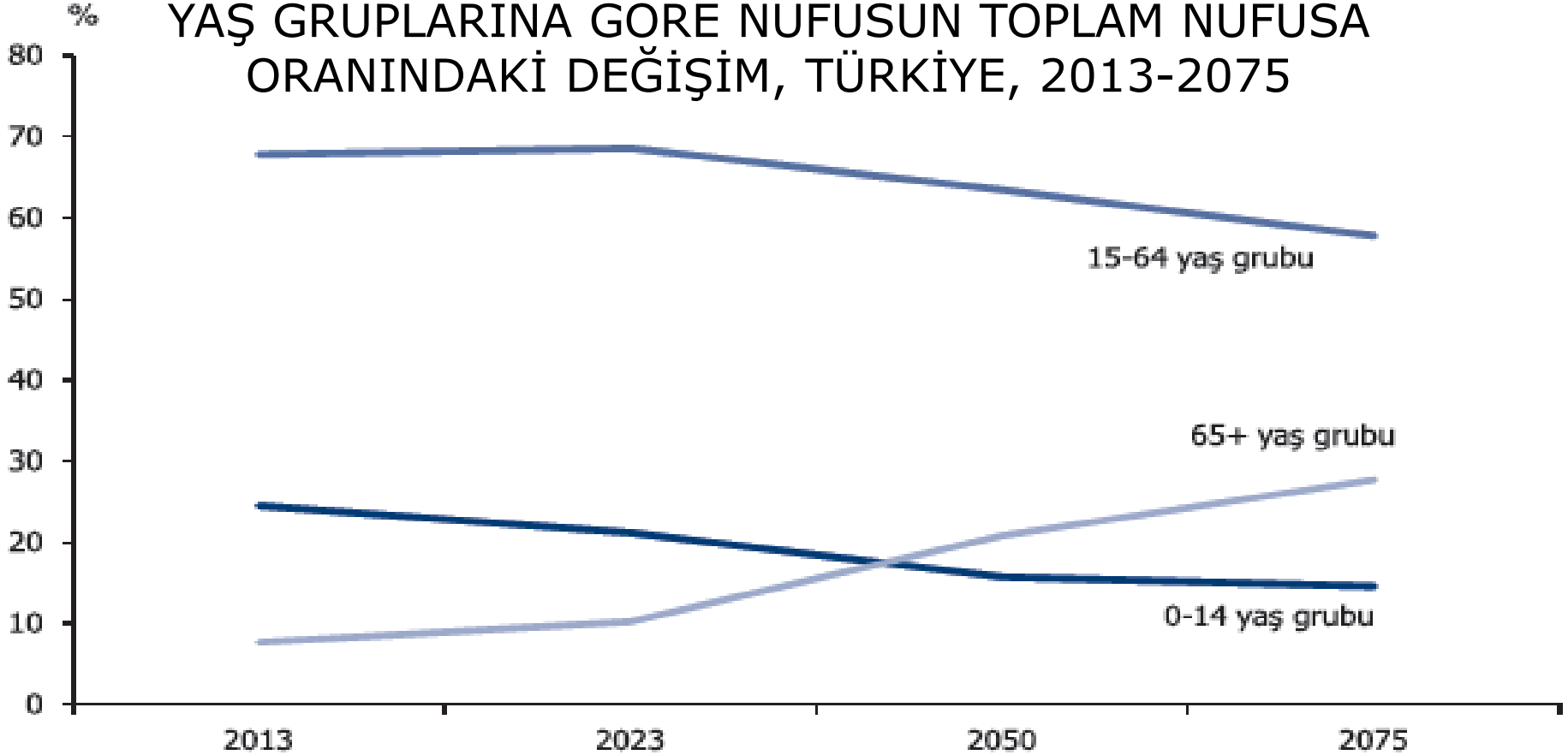
NE İÇİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ?

- ✓ Sağlık hizmeti sunucularına yapılan ödemelerin düşürülmesi (sağlık çalışanı, sağlık kurumu gibi),
- ✓ Maliyetlerin tüketiciye transferi (katkı payı, cepten ödemelerin artırılması gibi),
- ✓ Sağlık sisteminin performansını iyileştirme (high performing healthcare systems).

NE İÇİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ?

YAŞ GRUPLARINA GÖRE NÜFUSUN TOPLAM NÜFUSA ORANINDAKİ DEĞİŞİM, TÜRKİYE, 2013-2075

NE İÇİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ?

YAŞ GRUPLARINA GÖRE SAĞLIK HARCAMALARI

Yaş Grupları	Harcanan Para (USD)	Toplam Harcama İçindeki Yüzdesi
0-19	3.432	7,8
20-39	1.448	12,5
40-64	2.601	31
65-84	10.245	36,5
85+	17.071	12,1

ACIBADEM
ÜNİVERSİTESİ

GELECEK...

- ✓ İşbirliği/ortaklıklar,
- ✓ Hasta-merkezlilik, "bütünleşik hizmet",
- ✓ Teknolojik değerlendirme ve ağ kurma,
- ✓ Şeffaflık, "hesap verebilirlik",
- ✓ Kaynak yönetimi,

DÜNYA NEREYE GİDİYOR?

- ✓ Sosyoekonomik gelişmişlik arttıkça, hizmet talebi ve çeşitlenmesi artmaktadır,
- ✓ Hizmet maliyetleri ve toplam harcama hızla yükselmektedir,

Kontrol mekanizması → kamu/özel sektörde "MALİYET PAYLAŞIMI"

- ✓ Merkezi yönetime ait yetkilerin devri,
- ✓ Dışardan kaynak kullanımı (out sourcing),
- ✓ Kamu/özel sektör işbirliği modellerinin kullanımı (PPP),
- ✓ Üçüncü tarafların denetimi (TPA=Third Party Administration),
- ✓ Özel sektörde sağlık hizmetleri yönetiminin profesyonelleşmesi,
- ✓ Kamu sağlık sigortacılığı ile birlikte tamamlayıcı özel sağlık sigortacılığı,
- ✓ Kamu/özel ayrımı yapmadan standartlaştırılmış hizmet satınalma,
- ✓ Kullanıcı katkıları ve sınırlamalarla hizmet verilmesi(Talep Kontrolü).

Sağlıkta özel sektörün; sadece kendi hedeflediği kitle, fiyat ve hizmeti değil, bu kapsamda kamunun alanlarını da içeren ürünler geliştirmeye başlaması.

ACIBADEM
ÜNİVERSİTESİ

ÖNEMLİ KAYNAKLAR

- ✓ ÖZSARI H.; Sağlık Ekonomisi Lisans/Yüksek Lisans Ders Notları, İstanbul/Acibadem/Medipol Üniversiteleri, 2013-2014
- ✓ OECD Health at a Glance,2011
- ✓ OECD Health Data,2010-2011-2012
- ✓ Alemayehu, Warner, 2004:637
- ✓ TÜİK-ADNKS Sonuçları, 2007-2012 ve 2013 Nüfus Projeksiyonları,
- ✓ SGK, Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürlüğü, OHSAD Kongresi, 25.04.2013
- ✓ Institute of Medicine, 2006
- ✓ Journal of Healthcare Information Management 2010,
- ✓ Robert J. Blendon Health Affairs 2001
- ✓ Euro Health Consumer Index 2008, 2012,
- ✓ University of Miami Centre for Patient Safety / 2005
- ✓ Journal of Healthcare Information Management, Volume 20, Number 3, Summer 2006,
- ✓ The health spending projections were based on the 2007 version of the National Health Expenditures (NHE) released in January 2009, Centers for Medicare & Medicaid Services, Office of the Actuary.
- ✓ David Blumenthal, Driving Health System Transformation, The Commonwealth Fund 2011 International Symposium on Health Care Policy, Washington, D.C., 5 December 2011
- ✓ The Future of Medicine: Megatrends in Medicine that Will Improve Your Health Care & Your Quality of Life, Stephen C. Schimpff, MD, FACP, 2007
- ✓ King Holmes, Global Health Agenda, Keynote Lecture, 49th ICAAC, San Francisco, September 2009
- ✓ WHO Department of Health Statistics and Informatics (May 13, 2011).
"World Health Statistics 2011". Geneva: WHO. <http://www.who.int/whosis/whostat/2011/en/index.html>. Retrieved 2011-10-27.

ACIBADEM
ÜNİVERSİTESİ

RELMAN, ACADEMIC MEDICINE, 1998

“PEK AZ DOKTOR VE HEMŞİRE,
kendilerinin içinde hizmet verdiği sağlık sisteminde,
ne olup bitiyor, sistem niye bu kadar hızla değişiyor, kendileri
bu değişimin neresinde;
BUNU ANLAYANLAR ARASINDADIR.”

ACIBADEM
ÜNİVERSİTESİ

ARROW, 1963

“Hastalık yalnızca riskli değil, aynı zamanda pahalıdır”

ACIBADEM
ÜNİVERSİTESİ

TEŞEKKÜRLER...

Doç. Dr. S. Haluk ÖZSARI
Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölüm Başkanı
Sürekli Eğitim ve Gelişim Merkezi Müdürü

haluk.ozsari@acibadem.edu.tr